

Sygn. akt VI GC 812/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2015 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku Wydział VI Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSR Grażyna Krywiel - Markiewicz

Protokolant Kamilla Pszczółkowska

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2015 roku w Słupsku

na rozprawie sprawy

z powództwa M. R.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. powództwo oddała,

2. zasądza od powoda M. R. na rzecz pozwanej Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1 217 zł (tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt VI GC 812/14

UZASADNIENIE

Powód M. R. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 9 000,0 zł z ustawowymi odsetkami od 8.03.2013r. do dnia zapłaty i kosztami procesu. Wskazał, że z pozwanym zawarł umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy spedycji. Powód przyjął od firmy (...) zlecenie wykonania transportu paneli o wartości 17.442,41 euro z Niemiec do Danii. Podwykonawca powoda przyjął zlecenie do realizacji, jednakże ciągnik z naczepą wraz z towarem nie dojechał do odbiorcy. Powód został obciążony kwotą 17.442,41 Euro, jako wartością skradzionego ładunku przekazanego mu do przewozu. Pozwany, któremu powód zgłosił szkodę odmówił wypłaty odszkodowania, uzasadniając, że zakres ubezpieczenia OC Spedytora jest odpowiedzialnością cywilną za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy spedycji, a umowa zawarta pomiędzy powodem a zleceniodawcą stanowiła umowę przewozu. Powód dodał, że dochował należytej staranności w wyborze przewoźnika. Wskazał, że na umowę spedycji składają się wszelkie czynności związane z zapewnieniem odpowiedniej pieczy nad towarem, zaś pozwany błędnie zinterpretował zaistniały stan rzeczy, gdyż w rzeczywistości zdarzenie nastąpiło w ramach usług spedycyjnych powoda.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. W pierwszej kolejności zarzucił brak po stronie powoda legitymacji czynnej do wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym. Podniósł, że przepis art. 822 k.c. wskazuje, że osobą uprawnioną do odszkodowania jest poszkodowany, a nie ubezpieczony. Powód nie może żądać od pozwanego wypłaty na jego rzecz odszkodowania z tytułu szkody, za której powstanie ponosi on odpowiedzialność wobec osób trzecich, bowiem nie on jest uprawnionym do uzyskania świadczenia odszkodowawczego. W dalszej kolejności z ostrożności procesowej wskazał, że charakter umowy stron wyklucza odpowiedzialność pozwanego, ponieważ pozwany odpowiada wyłącznie za szkody powstałe z winy powoda w związku

z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą w zakresie usług spedycyjnych, a umowa łącząca powoda z firmą zleceniodawcy była umową przewozu. Strony mogły ustalić szerszy zakres ochrony ubezpieczeniowej, obejmując nią również odpowiedzialność cywilną w zakresie czynności przewoźnika drogowego, z tym, że za dodatkową składką. Z możliwości tej powód nie skorzystał. Ponadto pozwany wskazał na ograniczenie odpowiedzialności ubezpieczyciela do wysokości sumy gwarancyjnej w kwocie 200.000 euro na jedno i wszystkie zdarzenia zaistniałe w okresie ubezpieczenia, a nadto na przewidzianą w umowie franszyzę redukcyjną w wysokości 10% wartości szkody, min. 1 000 euro, o którą ewentualne odszkodowanie winno ulec dodatkowemu pomniejszeniu. Następnie – z daleko posuniętej ostrożności procesowej – podniósł, że powód wbrew obowiązкови zlecił przewóz podmiotowi, który nie posiadał wymaganych uprawnień, pomijając przeprowadzenie czynności weryfikacyjnych. Zarzucił powodowi rażące niedbalstwo przy wyborze przewoźnika, co wyłącza odpowiedzialność ubezpieczyciela, a w przypadku niepodzielenia tego zarzutu, wskazał, że zaniechania powoda w zakresie weryfikacji przewoźnika stanowią przyczynienie się do powstania szkody.

Powód zakwestionował podniesione zarzuty, podniósł, że jego czynności miały charakter czynności spedycyjnych w postaci zorganizowania przewozu przesyłki, czyli wysłania przesyłki z wyłączeniem jego przewozu, gdyż transport miała dokonać osoba trzecia. Powód wskazał, że dołożył wszelkich starań by zapewnić przesyłce odpowiednie bezpieczeństwo, a czynności swoje realizował za pośrednictwem profesjonalnych giełd internetowych TRANS. Kradzież towaru przez osobę trzecią spowodowała, że powód został obciążony kwotą wartości przesyłki przez firmę (...).

Sąd ustalił, co następuje:

Strony w dniu 25.06.2012r. zawarły umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytora na okres od 26.06.2012r. do 25.06.2013r. Przedmiotem ubezpieczenia była odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy spedycji, jaką ponosi on zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, pod warunkiem, że ubezpieczający posiada odpowiednie zaświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej w tym zakresie oraz ważną licencję na wykonywanie działalności spedycyjnej. Ochroną są objęte usługi spedycyjne wykonywane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza jej granicami. W polisie przewidziano sumę gwarancyjną w kwocie 200.000 EUR (na jedno i wszystkie zdarzenia) oraz franszyzę redukcyjną – 10% wartości szkody, min. 1000 EUR. Wskazano, że ubezpieczający zobowiązany jest do wyboru takich firm spedycyjnych/przewozowych, które gwarantują właściwe wykonanie powierzonych czynności, posiadają wymagane koncesje, licencje, zezwolenia, własną polisę. Integralną część umowy stanowiły OWU Odpowiedzialności Cywilnej Spedytora z dnia 1.08.2007r., które zawierały m.in. definicję umowy spedycji, przyjętą w stosunku ubezpieczeniowym, wskazującą, że jest to umowa zobowiązująca spedytora do wykonania za wynagrodzeniem, w ramach działalności swojego przedsiębiorstwa, wysłania lub odbioru przesyłki albo do wykonania innych usług związanych z jej przewozem.

W OWU przewidziano możliwość objęcia dodatkowo ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialności cywilnej ubezpieczającego w zakresie czynności przewoźnika drogowego, po opłaceniu dodatkowej składki.

dowód: polisa k. 7 – 9, OWU k. 10 – 11.

Firma (...) w dniu 14.12.2012r. wystosowała do powoda zlecenie transportowe nr (...), wskazując w nim miejsce załadunku: (...) sp. z o.o. & komandytowa w W., datę i godzinę załadunku : 17.12.2012r., godz. 16.00, towar i jego właściwości, miejsce rozładunku – (...), termin rozładunku: 18.12.2012r., wymagania w zakresie środka transportu, wynagrodzenie: 600 euro. Zlecający wskazał, że przy załadunku kierowca zobowiązany jest do sprawdzenia towaru lub też dokumentów, co do ich kompletności oraz że przewoźnik odpowiada za cały towar od momentu załadunku do ostatniego miejsca rozładunku, biorąc odpowiedzialność za szkody lub większe koszty, np. opóźnienie dostawy. Zastrzeżono obowiązek informowania o opóźnieniach i innych problemach. W razie szkód transportowych zastrzeżono obciążenie kontrahenta całą kwotą i rozliczenie z nieuregulowanymi wierzytelnościami.

dowód: zlecenie k. 12, 98, 69, tłumaczenie k. 97, 110.

Powód pierwotnie zlecił wykonanie przewozu poprzez giełdę TRANS A. K., który jednak zrezygnował z wykonania usługi. Następnie w dniu 13.12.2012r. powód zlecił wykonanie przewozu (...) S. A..

dowód: wydruk rozmowy k. 13 - 15, zlecenie, korespondencja e-mailowa, wydruk informacji o firmie k. 16 -19, wydruk z (...) k. 70, .

Zleceniobiorca przyjął zlecenie, dokonał załadunku, lecz ciągnik z naczepą oraz towar nie dotarły do miejsca rozładunku. Powód powiadomił o zdarzeniu policję oraz ubezpieczyciela.

bezsporne oraz dowód: pismo powoda z dnia 2012.2012r. k. 21, raport wstępny k. 22 – 26, powiadomienie k. 13 w aktach (...)Prokuratury Rejonowej w(...)

Prowadzone postępowanie w sprawie doprowadzenia w dniu 17.12.2012r. firmy powoda, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci paneli podłogowych o wartości 17.442,41 euro, uzyskanych pod pozorem wykonania usługi ich transportu z Niemiec do Danii, nie doprowadziło do wykrycia sprawcy; zostało ono w dniu 9.10.2013r. umorzone.

dowód: postanowienie o wszczęciu dochodzenia k. 23 akt Ds. (...), postanowienie o umorzeniu dochodzenia k. 20.

Firma (...) und (...) złożyła oświadczenie opatrzone datą 28.03.2013r., skierowane do powoda, wskazując, że firmę (...) postrzegała jako wykonawcę przewozu z dopuszczeniem możliwości przekazania zlecenia dalszemu przewoźnikowi. Wyjaśniła też, że ona sama nie jest przewoźnikiem, a firmą spedycyjną, która wydaje zlecenia transportowe, równoznaczne według prawa niemieckiego ze zleceniem spedycyjnym.

dowód: oświadczenie k. 27.

W dniu 21.10.2013r. zleceniodawca wystawił rachunek na kwotę 17.442,41 euro za szkodę w transporcie, obciążając należnością powoda.

dowód: rachunek k. 28.

Pismem z 10.03.2014r. zleceniodawca przedstawił powodowi wykaz jego rachunków, które zostały rozliczone z wierzytelnością w wysokości 17.442,41 euro.

dowód: pismo wraz z wykazem k. 29 – 30.

Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania. Wskazał, że powód zawarł ze zleceniodawcą firmą (...) umowę przewozu, zaś zgodnie z treścią polisy przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność firmy (...) za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy spedycji. Przepisy kodeksu cywilnego w zakresie umowy spedycji nie obejmują czynności wykonywanych przez dany podmiot w zakresie zawartej umowy przewozu. Brak ochrony ubezpieczeniowej w zakresie zawartej umowy przewozu skutkuje wydaniem decyzji odmownej.

dowód: decyzja k. 31.

Powód wezwał pozwanego do wypłaty odszkodowania w związku z powstałą w okresie ubezpieczenia szkodą w postaci kradzieży paneli podłogowych o wartości 17.422,41 euro. Powołał się na winę w wyborze przewoźnika.

dowód: przedsądowe wezwanie k. 32 - 33.

Stan faktyczny sprawy został ustalony w oparciu o wskazane wyżej dowody w postaci dokumentów, wydruków, pism, których autentyczność nie była kwestionowana.

Sąd zważył, co następuje:

Bezspornym jest, że strony łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w ramach której pozwany odpowiadał za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy spedycji przez powoda (art. 805, 822 k.c.).

Zgodnie z art. 822§ 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Spór stron, wobec charakteru zarzutów, zasadniczo dotyczył tego, czy ochroną ubezpieczeniową objęte było niewykonanie (nienależyte wykonanie) przez powoda umowy zawartej z firmą (...), w wyniku czego zaistniała szkoda polegająca na utracie ładunku. Strony odmiennie kwalifikowały umowę zawartą przez powoda ze zleceniodawcą. W związku z oceną prezentowaną przez pozwanego co do charakteru umowy – umowa przewozu, powodowi odmówiono wypłacenia odszkodowania, powołując się na to, że polisa ubezpieczeniowa dotyczyła zawieranych przez powoda umów spedycji.

Umowa spedycji- zgodnie z art. 794 § 1 k.c. – to umowa, w której spedytor zobowiązuje się za wynagrodzeniem w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do wysyłania lub odbioru przesyłki albo do dokonania innych usług związanych z przewozem. Umowa spedycji jest umową, której przedmiotem jest świadczenie określonego we wskazanym przepisie typu usług. Z umowy tej wyłączono możliwość objęcia nią zobowiązania do wykonania przewozu. Z samej definicji umowy spedycji wynika, że jest to umowa towarzysząca umowie przewozu (vide: Z. Galik, komentarz do art. 794 Kodeksu cywilnego, System Informacji Prawnej Lex).

OWU przyjęte przez strony w swojej definicji umowy spedycji wprost nawiązują do wskazanego wyżej unormowania.

W tej sytuacji, dla rozstrzygnięcia, czy umowa ubezpieczeniowa stron przy zdarzeniu zaistniałym na kanwie zawartej pomiędzy powodem a firmą (...) w dniu 14.12.2012r. umowy, zapewnia ochronę ubezpieczeniową powodowi, koniecznym jest ustalenie, czy treść stosunku prawnego łączącego powoda ze zleceniodawcą wyczerpuje znamiona określonej w kodeksie cywilnym umowy spedycji.

Przez umowę przewozu z kolei, a taki charakter umowie zawartej w wyniku wystosowania do powoda zlecenia transportowego nadaje pozwany, przewoźnik zobowiązuje się do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy (art. 774 k.c.). Umowa przewozu polega na przemieszczeniu, czyli zmianie miejsca położenia rzeczy od chwili nadania, na miejsce przeznaczenia. Elementami przedmiotowo istotnymi dla umowy przewozu są oznaczenie punktów początkowego i końcowego, określenie wynagrodzenia należnego przewoźnikowi oraz wskazanie przedmiotu przewozu (tak: Z. Gawlik, Komentarz do art. 774 Kodeksu cywilnego, System Informacji Prawnej Lex).

Umowa zawarta przez powoda i firmę (...) jest umową przewozu. Zlecenie bowiem obejmowało wykonanie usługi transportowej, wskazywało miejsce podjęcia ładunku, miejsce rozładunku, określało przedmiot przewozu oraz wynagrodzenie. W zleceniu wskazano, że przewoźnik odpowiada za ładunek od momentu załadunku do ostatniego rozładunku. Wskazano też, że kierowca zobowiązany jest sprawdzić towar lub dokumenty. Takie określenie obowiązków powoda jest właściwe dla obowiązków przewoźnika. Wykonywanie bowiem pieczy nad przesyłką i jej wydanie w miejscu przeznaczenia należą do istotnych obowiązków wynikających w umowy przewozu (tak: W. Górski, K. Wesołowski: Komentarz do przepisów o umowie przewozu i spedycji. Kodeks cywilny – Prawo przewozowe – CMR. Ośrodek doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o. Gdańsk, 2006r., str. 255, pkt VI).

To, że powód osobiście nie wykonywał przewozu, posługując się wybranym przez siebie podwykonawcą, nie pozbawia stosunku łączącego powoda ze zleceniodawcą cech umowy przewozu. Oświadczenie zleceniodawcy wskazuje, że przewóz mógł być wykonany zarówno przez powoda, jak i przez podwykonawcę.

Przewóz, który miał być zrealizowany, był przewozem, do którego zastosowanie znajdują przepisy Konwencji o umowie Międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR). Przewoźnik (powód) ponosił ryzyko wadliwego działania podwykonawcy, gdyż zgodnie z art. 3 Konwencji przewoźnik odpowiada, jak za swoje własne czynności i zaniechania, za czynności i zaniechania swoich pracowników i wszystkich innych osób, do których usług odwołuje się w celu wykonania przewozu, kiedy ci pracownicy lub te osoby działają w wykonaniu swych funkcji.

O ile zatem stosunek prawny powoda ze zleceniodawcą miał być stosunkiem spedycji, jak twierdzi powód, okoliczności świadczące o takiej kwalifikacji umowy winny być wykazane przez powoda (art. 6 k.c.). Powód w nie przedstawił dowodów, które pozwalałyby przyjąć, że w ramach zlecenia z 14.12.2012r. wykonywał on usługi spedycyjne w rozumieniu przyjętych pomiędzy stronami warunków umowy.

W tej sytuacji, w oparciu o przeprowadzone dowody, należało uznać istnienie pomiędzy powodem a firmą (...) stosunku przewozu.

Zaznaczyć należy, że OWU przewidywały możliwość objęcia ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną w zakresie czynności przewoźnika drogowego, za dodatkową opłatą. W sprawie jednakże nie stwierdzono by w relacjach stron doszło do poszerzenia ochrony ubezpieczeniowej.

W tych warunkach, zawarta pomiędzy stronami umowa, a na niej powód buduje swoje roszczenie, nie daje podstaw do uznania, że pozwany ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za szkodę wyrządzoną przez powoda osobie trzeciej – firmie (...), gdyż przedmiot ubezpieczenia obejmował jedynie odpowiedzialność cywilną ubezpieczającego za szkody powstałe z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy spedycji.

Należy na marginesie wskazać, że zaspokojenie roszczenia poszkodowanego przez ubezpieczonego ponoszącego odpowiedzialność cywilną za szkodę nie pozbawia go możliwości kierowania do ubezpieczyciela roszczeń o zapłatę na jego rzecz odszkodowania ubezpieczeniowego, równego odszkodowaniu, które zapłacił uprzednio poszkodowanemu (na podstawie art. 518§ 1 pkt 1 k.c.) – tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10.07.2015r., I ACa 100/15, LEX nr 1789962; por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.11.1970r., II CR 679/70, OSNC 1971/7-8/135, w którym stwierdzono, że jeżeli ubezpieczający (ubezpieczony) zapłacił na podstawie prawomocnego orzeczenia (sądowego lub arbitrażowego) zasądzone na rzecz poszkodowanego odszkodowania za szkodę wynikłą ze zdarzenia objętego umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, to podstawą prawną jego roszczeń w stosunku do ubezpieczyciela nie jest art. 518 k.c., lecz przepisy kodeksu cywilnego dotyczące umowy ubezpieczenia (art. 805 i nast. k.c.) oraz postanowienia ogólnych i szczególnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, na podstawie których umowa została zawarta (art. 812 k.c.).

Jednakże w niniejszej sprawie ustalono, że istniejący w dacie zdarzenia stosunek ubezpieczeniowy pomiędzy stronami, nie stwarzał podstawy do odpowiedzialności pozwanego z tytułu szkody powstałej wskutek zaginięcia przesyłki, w ramach realizowanej przez powoda umowy przewozu zawartej z firmą (...).

Wobec takiego ustalenia, bezprzedmiotowymi stały się kolejne zarzuty pozwanego, podnoszone z ostrożności procesowej.

Z tych względów, na podstawie art. 805 k.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie 108 § 1 i 98 k.p.c.

Pozwany wygrał proces, w związku z czym zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ma uzasadnione żądanie dotyczące zwrotu na jego rzecz całości poniesionych kosztów. Pozwany poniósł koszty w wysokości 1 217 zł. Na powyższą kwotę składają się koszty wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 1 200 zł (stawka minimalna) oraz koszty opłaty skarbowej z tytułu udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, zasądzone na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 poz. 490 ze zm.).